

NARODNA STRAŽA

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 28.

ŠIBENIK, 8. I 9. KOLOVOZA 1925.

GODINA V.

Dobro nam došli, Hrvatski Orlovi!

Krešimirov hrvatski grad je danas živ. Radost se čita na licu građanina i težaka: U Šibenik, to najveće orlovsko gnijezdo na našem Jadranu, dolazite vedri i ponosni Vi — naši hrvatski Orlovi!

Dolazite vlakovima iz našeg zaleđa — naše hrvatske Banovine, Bosne ponosne i junačke Hercegovine, Bačke i Banata; dolazite svojim lada- ma, koje čuva naše Jadransko more, i Vi, hrvatski Orlovi Tomislavljevog i Krešimirovog Primorja.

Dobro nam došli! Dobro, sretno i veselo!

Hrvatski narod pozdravlja u Vama cvijet svojih sinova, pozdravlja svoju diku — sljedbenike tradicija Tomislava, Zrinskih, Matije Gupca, Gaja i Štrosmajera. Hrvatski narod pozdravlja u Vama junake naše stare slave, prošlih borba za Krst časni i slobodu zlatnu, pozdravlja prvoboritelje za rekristijanizaciju našeg života — Vas teško iščekanu djecu naših brda i dolina, rijeka i našeg hrvatskog mora.

Jer naš narod nije mogao i nije htjeo da prima u svoju dušu, u dušu svojeg čistog i vjernog doma, psovku, laž i otrov, donesen k nama „u ime napretka“ sa tuđih neslavenskih trpeza, koji je imao da u našem narodu ubije riječ vjere, što je naše majke od milošte šapuću djeci svoj.

Jer naš narod nije htjeo da pod noge baci Vjeru u Boga Dobra i Istine, da se odreće težnje za dobrim životom, da baci pod noge ame-

ne, što ga ostavljahu od koljena do koljena oci i djedovi naši nama, djeci svojoj.

Jer naš hrvatski narod nije htjeo da raskida Svačičev barjak sa hrvatskim kockama i pogazi i opsuje svoje staro ime, pa je zato teško i dugo čekao da poodrastete Vi, djeca njegova, i dodete danas u grad, podignut od njegovih prvih kraljeva i tu rame uz rame, veselo i mirno, dostojno i ponosno, proslavite svoj Dan, svoju slavu, slavu milenija hrvatske državnosti.

Danas je lice našeg naroda veselo. Vi, koji ste na svoj trobojni barjak zapisali riječi Dobra i Istinita, koji podržavate živu hrvatsku svijest i osjećaj sveslavenske solidarnosti, koji unosite u naše življenje dah mira i svečovječnosti — došli ste k njemu u naš pitomi kraj.

Mi Vas pozdravljamo radosno i živo, kao zalag bolje budućnosti našeg naroda. Zvjajtna misao starih hrvatskih junaka našla je u Vama svoje vitezove. U Vama je našla svoje junake i molitvena riječ naših matera. Dao Bog, rasli Vaši redovi na korist našeg naroda. Vremena nijesu laka, ali Vas narod oduševljeno prima. Prima Vašu misao i kliče hrvatskom Orlovstvu: Čast, Hvala i Zdravlje!

On Vas prima u svoje krilo i naziva Vama, svojoj djeci, oduševljeni i bratski

Dobro nam došli!

Dr I. P.:

NAŠ POZIV I NAŠA PORUKA.

Orlovstvo, kao sastavni dio jednog širokog kat. pokreta, osvaja danas hrvatske krajeve. To je neoboriva i stvarna konstatacija. U ovim početnim godinama svoga razvoja imalo je Orlovstvo da bi si osiguralo raison d'etre izdržati mnogo borbe. Ne ćemo se ovog puta obazirati na borbe koje smo imali sa našim načelnim protivnicima. Te nas borbe ne iscrpljuju, jer iz same činjenice, da postojimo kao jak pokret, nužno slijedi, da imamo i moramo imati borbu sa načelnim protivnicima. Te borbe i nepriklike nikada nijesu uznemirile naš duh, nisu nas zaplašile ili bacile iz ravnoteže. Pače, borbe ove vrste oživljavale su naše redove. Davale su nam duh junaštva i borbe.

O drugoj vrsti naših protivnika mislili smo ovaj put govoriti. To su oni, koje nalazimo u redovima našim, katoličkim.

Jedan pokret ovakvih dimenzija i ovakvog kulturnog značenja, kakav je Orlovstvo, mogao je postati na dva načina: ili kao kulturna reakcija na liberalne struje u narodnom životu ili kao samostalna i samonikla akcija sa pozitivnim početkom i programom. Mi doista vidimo u nekim zemljama, da su se razbujali pokreti katoličkih prosvj. organizacija nakon što je u te zemlje bačena zublja kulturnog boja. Kulturni boj pretpostavlja, da je javni život i život širih masa već otrovan u većoj mjeri i da je liberalizam organiziran toliko, da se osjeća dovoljno jakim, da zapodijene otvorenu borbu za praktičnu i potpunu primjenu svojih načela u čitavom narodnom životu. U ovim slučajevima liberalizam provodi kulturnu i to otvorenu kulturnu borbu. Akcija liberalizma i kulturni boj okuplja svuda katoličke elemente i oni se

grupišu kao zasebna kulturna i politička skupina i polaze u borbu. Naravno je, da u ovim slučajevima ovi kat. pokreti odmah zahvaćaju šire slojeve i imaju vrlo široku osnovicu. Mi međutim negiramo, da je naš Orlovski pokret primarno nastao kao reakcija na Sokolstvo i liberalizam. Naš je pokret sigurno i snažna reakcija na liberalizam sokolstva i drugih protukršć. organizacija. To jest i bit će. Ali nije razlog postanku našeg Orlovstva u negativnom momentu reakcije. Mi nijesmo stvorili Orlovstvo radi kulturnog boja, radi toga, što postoji Sokolstvo, nego je naše Orlovstvo čisto samonikla i pozitivna organizacija. Orlovstvo je u kat. zemljama nastalo za to, jer se osjećala potreba, da se naša omladina pozitivno kršćanski odgaja i da izgrađujemo na ovaj način poseban organizam, koji će svojim visokim kulturnim radom biti sō zemlje i izvršiti svoj upliv na što bolje učvršćenje kršćanstva u kršćanski praktičan i dosljedan privatni i javni život. Da je tome tako vidi se najbolje iz toga, što kod nas nije bilo kulturnog boja, koji bi bio uopće izazvao nekakvu reakciju u katol. redovima. Da je bio kod nas kulturni boj, mi bismo imali danas sigurno jake prosvjetne organizacije starijih, dok evo postoji, osim neznatnih izuzetaka, samo prosvjetna organizacija omladine. Ona je stvarana posve pozitivno, na osnovu posve stvarnog, kršćansko-prosvjetno-odgojnog programa i preparirala je sustavno stanovit uži krug omladine.

Ovo je vrlo važna konstatacija. Da mi Orlovi dolazimo kao pozitivni radnici na prosvjetnom polju, da ne dolazimo kao protuovojška liberalizma. Naš će rad bez sumnje uništavati i uništiti liberalizam. Ali ne zato, što smo mi osno-

vali Orlovstvo, da uništava primarno liberalizam, Sokolstvo i t. d. nego zato, da izgrađujemo novu kršćansku državu.

Ovo smo morali konstatirati i javno uglaviti. I to zato, da to zauvijek rekne i naglasimo onim inače dobrim katoličkim u privatnom životu, koji nam vele, da kod nas nema kulturnog boja i da je naša organizacija nepotrebna. A takvih ima mnogo. Ima ih i u redovima laika i u redovima svećenstva. Ovi tim opravdavaju svoje surađivanje u nama protivničkim organizacijama i uz to nas napadaju. I, kada im se spočitava ovo držanje, vele, da mi nemamo raison d'etre. Da još nije nastao kulturni boj. Da liberalizam i loža još nijesu navijestili otvoren boj. I zato oni mogu biti u Sokolu, mogu rušiti naše pozicije.

J. M. U.:

ZNAČENJE ORLOVSTVA U KATOLIČKOM POKRETU.

Orlovstvo je u zadnje vrijeme postiglo vrlo vidne rezultate i ono danas predstavlja čestan i brojčan vrlo jak dio katoličkoga pokreta. Radi toga nameće se pitanje o njegovu značenju u našem pokretu. To je potrebno i radi toga, što su se pojavili neki ljudi, koji drže da bi Orlovstvo moralo imati neko šire značenje i da se ono nebi smjelo oslanjati na tradicije našega pokreta.

Zašto se pojavio naš pokret? Da unese u hrvatski javni život nov duh: kršćanstvo, iskreno i produbljeno, zdravi i realni nacionalizam, protkan dubokom socijalnom svješću. To je bio njegov ideal onda, kada se on pojavio, i sada se ne osjeća potreba da se od toga ni za diaku odstupi. Naš program nije bio taktika nego duboko uvjerenje, da se takovim na-

Mi razumijemo, da imade katolik a i laika i svećenika, koji mogu da se prilagode savremenim prilikama i da vide savremene potrebe. To se daje i razumjeti i — oprostiti, ako tu nema lične krivnje.

Naša je omladina pošla svojim putem. Taj put je siguran i ako težak, ali dovodi do uspjeha. Mi te uspjehe vidimo i osjećamo. To nas bodri i veseli nas, da i ako nijesmo reakcija na liberalizam, nego čisto pozitivni radnici, imademo iza sebe jaku silu, dobro uređen pokret. A danas je nedvojbeno, da naše Orlovstvo reprezentira najjaču komponentu Kat. pokreta u hrv. zemljama. Za to nas ne će smesti negativnost i protivnost nekih. Mi prosljeđujemo svoj put. Taj put je jasan i cilj je jasan. To je naša poruka.

ziranjem i takovim radom može koristiti i narodu i crkvi.

Pokret u početku nije mogao zauzeti šire dimenzije. Tek kada se stvorila četa inteligencije, povezane između sebe, moglo se pomišljati na šire organizacije. U to se doba stvaraju naše prosvjetne, gospodarske socijalne i političke institucije. Sve se te organizacije temelje na istim principima i sve imaju istu svrhu. I radi toga one nisu neki zasebni organizmi, bez međusobnih veza. Sve te organizacije predstavljaju samo dijelove onoga pokreta, koji je nastao osnutkom *Hrvatske* u Beču i izlaženjem *Luči*. Tako je nastalo i Orlovstvo, koje ima za zadatak da unese našu ideologiju u najšire slojeve i da toj ideologiji dade mladenačkog zanosa i ljubavi i da unese u naše redove duh herojstva i žrtve.

Oni, koji su u nas donijeli Orlovstvo, bili su uvjereni, da ono može uspijevati tek ako bude u svome radu obuhvatilo čitav život t. j. ako bude imalo jasan i što je najglavnije jedinstven pogled na sve važnije životne probleme. Ako toga nema, tada to nije pokret, nego masa, koju časomice može vezati kakav vanjski događaj, ali koja nije sposobna za jako i organizovano jedinstveno djelovanje. Nužna je dakle konsekvencija da Orlovstvo nikako ne spada u red onih organizacija, kojé se vole nazivati neutralnima. Ne može Orlovstvo obuhvatiti ljude različitih naziranja, recimo, u nacionalnom i socijalnom pogledu. Isto tako, iz samog pojma pokreta i njegove biti, ne može Orlovstvo dopuštati, da njegovi članovi primaju direktivu u svojem radu od koje druge organizacije ili osobe, koja nije prihvatila našu ideologiju. Mi imamo svoj put i tko se s njim slaže, dobro nam došao; tko bi htio da se nametne, a ne prihvaća osnovne naše poglede, daleko mu kuća od nas!

Time je označen položaj Orlovstva u cjelokupnom našem pokretu. Ono nastavlja svoj rad na tradicijama i ideologiji, za koju se naši ljudi bore već dvadeset godina, za koju je ideologiju položeno mnogo truda i skršeno mnogo života.

U današnje vrijeme općeg raspadanja i mlohavosti, kad je žrtva neprijatna, Orlovi, unesite svoj idealizam i heroizam. Budite nosioci vjerdine i ljubavi; nada sve budite spremni za borbu. Razni šarlatani napadaju najsvetije amanete hrvatskog naroda. Vi budite nasip, o koji će se razmrviti svi ovakovi nesretni pokušaji. Neplodnosti i frazerstvu drugih omladinskih grupa, suprotstavite svoj solidni rad za moralnu obnovu društva, za kulturno djelovanje. Imajte snažne mišice, ali još snažniju dušu i srce. Budite strogi nad samim sobom, vjerni Bogu i Crkvi, iskreni sinovi svoga naroda, a braća ljudima.

Budite ljudi žrtve, i na tom će putu Bog poživjeti Orlovstvo!

POZDRAV HRVATSKOM ORLU.

*Poleti, Orle, narodna nado,
Neka te gleda hrvatski svijet,
Neka se s tobom pravom ponosi,
Neka svoj motri najljepši svijet.*

*Nek vidi snagu svojih junaka,
Tijelo okretno i smjeli hod,
Široka prsa i pleća jaka,
Hrvatsko srce, što ljubi rod,*

*Kršćanske duše, kršćansku djecu,
Petrove lađe ponos i čast,
Pred kojim svaka zapreka mora
U prah i pepel sigurno past.*

*Nek vidi vojsku krepku i mladu,
U jednom kolu ko jedan splet,
Uzdanje naše, hrvatsku diku,
Nek vidi dični orlovski slet.*

OSIJEK, 4. kolovoza 1925.

ISTARSKI HRVAT A. B.

D. C.:

1920. — 1925.

(PET GODINA HRVATSKOG ORLOVSTVA).

ORLOVSTVO U ČEHOSLOVAČKOJ I SLOVENIJI. — Orlovstvo je izrazito slavenska organizacija katoličke omladine, koja se do sada razvila u Čehoslovačkoj i Jugoslaviji. Prve tragove Orlovstva nailazimo u Moravskoj, gdje je g. 1902. osnovan tjelovježbeni odsjek katoličkog radničkog društva u Lišni kod Brna. Jednako kao kasnije u Sloveniji i u Hrvatskoj, započeo je i u Češkoj orlovski pokret osnivanjem tjelovježbenih odsjeka. To je bio početni stadij, iz kojeg se razvio organizacije stvorio potpuni prosvjetno-gimnastički orlovski pokret. Kako se Orlovstvo u Čehoslovačkoj razvijalo, pokazuju slijedeći podaci: god. 1902. nalazimo dva tjelovježbena odsjeka, a g. 1908. tek 12 takovih odsjeka. Uoči svjetskog rata g. 1914. bilo je u Češkoj 249 orlovskih društava sa 12.068 članova i članica. Rat je vrlo mnogo škodio češkom orlovstvu, koje se ali nakon rata rapidno diže. Tako godine 1920. imade Čehoslovački Orlovski Savez 346 društava, g. 1921. ukupno 762 društva, a g. 1922., u kojoj je održan sveslavenski orlovski tabor u Brnu, postojalo je već 1118 društava, g. 1923. postojalo je 1239 društava sa ukupnim brojem 127.040 sveukupnog članstva. Od toga bilo je 40.933

vježbačeg muškog, a 38.936 vježbačeg ženskog članstva.

Prvi orlovski odsjek u Sloveniji osnovan je g. 1906. u Ljubljani, najviše zaslugom velikog pokojnog dra J. Kreka. Dne 10. studenoga 1907. osnovan je u Ljubljani Savez tjelovježbenih Odsjeka sa 12 društava. G. 1908. uzeo je taj Savez Orlovsko ime (Orlovstva Zveza), koje su ime kasnije preuzeli i Česi. G. 1910 imao je taj Savez 128 društava za 3691 članova Orlova od toga 2526 vježbača. Nakon rata g. 1920. iza sleta u Mariboru, postojalo je 140 društava sa 3956 članova Orlova, a g. 1923. ukupno 220 društava sa 8000 članova i 4000 naraštajate nešto manjim brojem Orlica.

ORLOVSTVO U HRVATSKOJ. — G. 1920. održan je u Mariboru prvi sveslavenski orlovski tabor, na kojem je učestvovalo oko 50.000 učesnika, od toga 5000 Hrvata i 350 Čehoslovaka. Upravo ovaj tabor imao je najveći utjecaj na stvaranje Orlovstva u Hrvatskoj. Velik taj broj Hrvata, koji je učestvovao u Mariboru, upoznao je s Orlovstvom sve krajeve naše domovine. Naše katoličko novinstvo bilo je puno članaka o Orlovstvu. No najvažnije je to, da je nakon ovog sleta održan u Mariboru Dački orlovski tečaj, na kojem je sudjelovalo i oko 20

hrvatskih daka, koji su se na tom tečaju upoznali s načelima i organizacijom Orlovstva, uputili se u orlovski gimnastički sustav i osnovali Savez Gimnastičkih Odsjeka sa sjedištem u Zagrebu, kao prvu hrvatsku orlovsku centralu. Na čelu ovom Savezu stajao je akademikar brat Drago Zudenigo.

Osnutkom SGO preneseno je Orlovstvo i u Hrvatsku, gdje je osnovano među daštvom dvadesetak gimnastičkih odsjeka u dačkim društvima. Sam taj fakat potaknuo je funkcionere Orlovstva u Ljubljani da stvore jedinstvenu organizaciju hrvatskog i slovenskog Orlovstva — Jugoslavensku Orlovsku Svezu, koja je osnovana 23. listopada 1921. Još prije toga osnovan je u kolovozu iste godine Orlovski Podsavez u Zagrebu, koji je s Orlovskim Podsavezom u Ljubljani imao da sačinjava JOS. Orlovstvo je i nadalje zadržalo u Hrvatskoj specifično dački karakter, no ipak je osnovano i desetak gimnastičkih odsjeka u omladinskim društvima.

Braća Čehoslovaci organizovali su g. 1922. sveslavenski Orlovski tabor u Brnu, na kojem je aktivno sudjelovalo preko 60.000 organizovane katoličke omladine. U moru od 200.000 učesnika na ovom veličanstvenom sletu, možda je isčezao broj od 600 Hrvata, koji su sletu prisustvovali, ali tih je 600 ponijelo kući najbolje dojmove. Naši su se vratili puni velikog oduševljenja i ljubavi za Orlovstvo. Međutim u nas i ta g. 1922. nije donijela veći napredak. Orlovstvo se u nas shvaćalo kao ekskluzivno gimnastička organizacija, te su se konsekventno i osnivali samo gimnastički odsjeci u dačkim i omladinskim društvima. Prosvjetni se karakter Orlovstva eliminirao, te se stvorio dvostruki sistem organizacije među gradskom omladinom i seoskom: omladinska prosvjetna društva, pod vodstvom Omladinskog Saveza i tjelovježbeni odsjeci pod vodstvom Orlovskog Podsaveza. Nastalo je međutim posvema nepotrebno cijepanje sila, nastala je konkurencija između orlovskih odsjeka i omladinskih društava te konkurencija između obih centrala. Ove nezdrave prilike učinile su da je Orlovstvo u Hrvatskoj kroz 4 godine ostalo na mrtvoj tački, a ni omladinski pokret nije napredovao.

Rezultat tih prilika bio je to, da su se u provinciji počela osnivati samostalna orlovstva društva sa potpunim orlovskim programom t. j. društva i prosvjetnog i gimnastičkog karaktera. Ta su se društva osnovala u Đakovu, Brodu, Osijeku, Imotskom i Sinju.

Orlovski su radnici međutim radili neumorno. Taj rad otešćao im je vrlo odnošaj prema Omladinskom Savezu, koji nije dopuštao razvoj Orlovstva u potpunom opsegu, a još više to, što sistem tadašnje organizacije nije odgovarao našim prilikama. Osnutkom JOS u Ljubljani stvoren je jednaki sistem organizacije, jednaka pravila i poslovnik za Sloveniju i Hrvatsku. Metode rada u Sloveniji posve se prenijele i na Hrvatsku i to ne samo u tehničkom pogledu već i u kulturnom. Pustilo se s vida to, da su druge kulturne prilike u Sloveniji, a druge u Hrvatskoj, da je javno mnijenje u Sloveniji katolički orijentirano, a u Hrvatskoj iskvareno liberalizmom i vjerskim indiferentizmom te da se isti organizacijski sustav i iste metode rada ne mogu održati u Sloveniji, gdje postoji jaka i razvijena orlovska organizacija, i u Hrvatskoj, gdje se Orlovstvo stvara i rada. Potreba uređenja odnošaja sa Slovenci-

ma te uređenja prilika i organizacije hrvatske katoličke omladine, postajalo je dnevno sve aktuelnije. Centrala svih pokreta, orlovskog i omladinskog, dugo su o tom problemu raspravljale. Rezultat sveg tog raspravljanja bilo je likvidiranje Omladinskog Saveza i Orlovskog Podsaveza te osnutak Hrvatskog Orlovskog Saveza.

Hrvatski Orlovski Savez osnovan je 16. prosinca 1923. u Zagrebu. Predsjednikom tog Saveza izabran je brat dr Ivo Protulipac, koji je imao najviše zasluga u provedbi reforme hrvatskog katoličkog omladinskog pokreta. Osnutkom toga Saveza dobili su Hrvati samostalnu orlovsku centralu, koje prije nije bilo. Postojao je tek „pokrajinski odsjek“ JOS za hrvatske krajeve, potpuno ovisan i bez minimalne autonomije. Kao što centrala nije bila samostalna, automna, tako nijesu ni pojedine organizacije bile samostalne i autome, već su postojali gotovo samo gimnastički odsjeci omladinskih društava. Orlovstvo u Hrvatskoj nije sve do osnutka HOS bilo realna organizacija. Tim je pak momentom stavljeno hrvatsko Orlovstvo na solidne temelje, stvorena je jaka orlovska centrala, stvorena su solidna društva, stvoren je jedinstven i disciplinaran pokret. U kratko: stvoreno je potpuno i pravo Orlovstvo, kojeg prije nije bilo.

Odmah nakon osnutka HOS izlazi Zlatna knjiga, koja sadržaje načela hrvatskog Orlovstva. Ujedno se izdaju jedinstvena pravila Hrvatskog katoličkog Orla, pomoću kojih se stvorilo ponajprije jedinstvo organizacije, čega prije nije bilo, a zatim se stvorila prava orlovska disciplina, koju Hrvati ne poznaju. Još više je u tom pogledu doprinijelo izdanje orlovskog poslovnika u listopadu g. 1924.

Godina 1924. i 1925. su godine rada i napredka. U samih 6 mjeseci g. 1924. — naime od osnutka HOS do prve glavne skupštine u Đakovu 16. kolovoza 1924. učinjeno je za napredak Orlovstva više nego za prošle tri godine. Danas ne može možda svatko da vidi od kolikog je značenja provedenje reorganizacije, ali budućnost će to dovoljno pokazati. Postojalo je pet samostalnih orlovskih društava, a danas ih postoji preko stotine. Održano je dvadesetak orlovskih tečajeva, u kojima se preko 400 učesnika iz preko 150 mjesta detaljno upoznalo s orlovskom ideologijom i uputilo u praktičan rad u orlovskoj organizaciji. Orlovska su društva održala kroz ovu godinu i pol oko 5000 sastanaka i 3000 predavanja. Ovi brojevi najbolje pokazuju da je rad hrvatskog Orlovstva veći, mnogo veći, nego koje hrvatske kulturne organizacije, bilo katoličke bilo liberalne. Kroz to vrijeme posječena su gotovo sva postojeća orlovstva društva, čime je uspostavljena čvrsta veza između pojedinih društava i Saveza, odnosno stvoreno jedinstvo i disciplina pokreta. Uspostavljen je redoviti pismeni saobraćaj između pojedinih stanica pokreta, pogotovu se pazilo na redovito slanje statističkih podataka, tako da se uvijek tačno znade kakovo je realno stanje pojedinih društava i kakovo je radno stanje cijelog pokreta. Osnovano je desetak orlovskih okružja, koja su mnogo doprinijela velikom ojačanju pokreta. Sletovi u Đakovu i Sinju prošle godine, bili su velike manifestacije orlovske misli, veće nego što je itko očekivao, a naš ovogodišnji slet u Šibeniku pokazat će da je ono, što je u tri godine promašeno, marljivim i sistematskim radom orlovskih radnika u centrali i provinciji dovoljno nadoknadeno.

Hrvatsko je orlovstvo organizacija, koja nema veliku prošlost, ali će sigurno imati veliku budućnost. Orlovstvo jest i treba uvijek da bude organizacija velikog rada i jake discipline, jer samo red i disciplina može da održi jedinstvo pokreta i tako stvori bolju budućnost hrvatskog Orlovstva i kršćanski preporod našeg naroda.

Ove godine navršuje se pet godina otkako se neprekidno razvija Orlovstvo u hrvatskim krajevima. Pet godina ne znači u životu jednog pokreta mnogo, ali ovo je pet početnih godina, pet godina stvaranja organizacije i pokreta, pet godina, koje će u historiji hrvatskog Orlovstva ostati najznačajnije.

Države prestati? Vlada se eto proglasila zaštitnicom građanskih i političkih prava svih građana, založila je

svoju riječ za čovječno i pravavno postupanje svih predstavnika vlasti. Vidjet ćemo je na djelu!

Zaštita građanskih prava.

Nova radikalno-radićevska vlada u svojoj deklaraciji od 21. jula 1925. između ostaloga je izjavila, da će se starati „za zaštitu građanskih i političkih prava svih građana u Državi i za čovječno i pravilno postupanje svih predstavnika vlasti“.

Nismo politički tako zagriženi da bi, nečekajući na pozitivna djela nove vlade, odmah unapred isključili iskrenost i volju, da postupa prema svojoj deklaraciji, koja je lapidarno kratka u citiranom ulomku, ali je u ono par, riječi sadržano toliko toga, što pošteno građani jedva žele da se napokon ostvari.

Zaštita građanskih i političkih prava svih građana! Pravavno i čovječno postupanje svih predstavnika vlasti! — Mi znamo da rekriminacije, iz prošlosti obično ništa ne pomažu; sav rad i pomnu treba da posvetimo sadašnjosti i budućnosti, a da pouku crpimo ipak iz prošlosti.

Katolička udruženja uopće bila su kod nas stavljena izvan zakona; stavljeni su pod policijski nadzor drugih za to dakako nekompetentnih organa i pod stranačku samovolju neodgovornih elemenata. Kompetentne vlasti nisu nalazile razloga da što prigrigore, ili poduzmu protiv zakonito priznatim i postojećim katoličkim udruženjima, koja ni u svojim štatutima, ni u svom radu ni u svojim ciljevima nisu nikad imala, niti po svojoj nauci i programima mogu imati, koju tendenciju, koja bi se kosila sa zakonom ili sa interesima naroda u Državi bilo na političko-socijalnom, bilo na kulturno-čudorednom polju. Svrha im je glavna upućivati ljude na ono što je dobro i plemenito, uzgajati mladost, da postane korisna, čestita, da uči, da bude naša omladina u svemu uzorna. I zato se za protivne strane podigla jedna vrst križarske vojne proti njima, a na čelu te vojne stajali su i neki takozvani nastavnici!

Takovo postupanje proti katoličkim

udruženjima, koja su kriva samo što su živa, moralo je unijeti zabunu i sablazan među građane, osobito roditelje, i među učeću mladost uopće, bez obzira na njihov politički ili stranački stav. Svi su jasno uočili i nepravdu i štetu, koja nastaje tim, što se proškrbiražu katolička udruženja, proti kojima ni javnost ni vlasti ne mogu iznijeti nikakav ni najmanji prigovor u pogledu njihove djelatnosti i držanja.

Obratno. Roditelji su sretni, kad vide svoje dijete u dobrom društvu, gdje će se učiti samo onome, što je čestito, čudoredno i plemenito. Oni prave razlike i prisposobljanja: djeca, uzgojena u katoličkim udruženjima, poslušna su roditeljima, bogobojna, čudoredna, poštivaju starije, uče marljivo, ne skifaju se po kojekakvim lokalima do u kasno doba noći. Tako su im roditelji mirni i zadovoljni, a nastavnici sa takovom djecom ne mogu nego da se pohvale.

Ali ima nekih, koje je stranačka strast tako zaslijepila, da postaju kao tigri prema djetetu, ako ovo dođe bilo kako samo u doticaj sa kojim katoličkim udruženjem ili sa ljudima, koji ih vode. Oni, koji tako progone katolička udruženja, obično su nemoralni tipovi, kojima je svrha poguba mladosti. Njima je zazoran kršćanski uzgoj mladosti, zazorno je njezino moralno ponašanje, njezin lijepi izgled u budućnost. Ima nekih, koji misle, da će mladić samo ako postane barabara moći da bude koristan narodu u Državi! Tim se sve demoralizira, jer svaki čovjek pa i nezreo mladić uviđa veliku nepravdu i propast, koja mora da iz takova shvaćanja nastane, uviđa da sa građanska ljubav, jednakopravnost, pravda i najelegantnije poštenje samo prazne riječi, koje se izriču za to, da se upravo gazi ono, što bi te riječi morale značiti.

Možemo li imati nade, da će sve to u prvom redu u interesu naroda i

18. srpnja prije podne potpisao je u Beogradu kralj ukaz o aboliciji procesa protiv Stjepana Radića i drugova. Odmah nakon potpisa ukaza je ministar unutrašnjih poslova Boža Maksimović izdao naredenje vlastima u Zagrebu, da puste na slobodu dra Košutića, inž. Košutića, Predavca i dra Krnjevića te samoga Stjepana Radića. Ispred stana bolesnoga dra Mačka bile su odmah odalečene straže.

Abolicija procesa protiv Stj. Radića jest politički čin, diktiran političkim razlozima. On je nesumnjivo morao naći, jer bi smiješno bilo, da dok u vladinoj većini stoji Hrvatska Seljačka Stranka, njezin vođa u tamnici čeka na rezultat istrage i procesa, podignuta zbog veleizdaje. Taj čin nalazi dakle svako opravdanje političkim momentom a treba priznati da su i taktički razlozi, koji su diktirali tu aboliciju, bili potpuno opravdani. Čin kralja je naša javnost dobro primila i pridala mu pravu važnost za naš politički život.

Ipak ni s abolicijom procesa protiv Stjepana Radića nije se ni izdaleka popravilo veliko zlo, što su ga naročito kroz zadnje vrijeme napravili pripadnici stranaka, koje su bile i jesu na vladu. Pašovanje stranke Svetozara Pribičevića je više nego poznato, a da bi morali ponovno nabrajati, što je sve napravila ta stranka za svog boravka u vladi. Ni radikalna stranka ne može da prođe sasvim čista, ako počnemo nabrajati sva nasilja i sve one progone neradikala, naročito u vrijeme izborne agitacije. Premještaj profesora i učitelja su tek mali dio u dugačkom nizu dokaza stranačke netrpiljivosti. Stranke, koje su držale u svojim šakama vlast, štitele su i gurale na prva mjesta svoje pristase na često puta i tešku štetu drugih državljana. Baratanje koncesijama svake vrsti nije bilo za svakoga jednako. Brojni dobri, siromašni ljudi bili su šikanirani svakakvim špijunisanjem, tako da im ni zaslužak svagdanjeg kruha nije bio priušten. A šta da istom kažemo o rdavom postupanju sa našom dačkom sirotinjom? Za vlade, ministra Svetozara Pribičevića na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, na

univerzitetima u Beogradu i Ljubljani dobivali su državne stipendije u devadeset postotaka samo stranački provodilje radikalne i samostalsko-demokratske stranke, dok velik broj studenata Hrvata, Srba i Slovenaca nije mogao da se uzdržava na naukama, jer Sv. Pribičević nije trpio da država pomaže one, koji opravdano napadaju njegove političke metode. Jedna današnja vladajuća stranka je svojim agitacijom i svojim političkim nastupanjem propagirala na vrlo demagoški način republikanske ideje te u borbi za kuglice i glasače nije štedila nikakvim sredstvima. Kao rezultat agitacije radićevske stranke imamo danas kod naših sudova velik broj ljudi, koje tuže građanske i vojničke vlasti za prestupke protiv vojnog pravilnika, za uvredu veličanstva i t. d. Kazne, koje čekaju te ljude, su osjetljive.

Sve ovo nameće nam se, kad čitamo ukaz o aboliciji procesa protiv Stjepana Radića. Njegovom abolicijom nijesu popravljene nebrojene teške krivice, počinjene na hiljadama ljudi. Mi za sve te ljude tražimo amnestiju, pomilovanje, aboliciju i malo više samilosti. Kad se ustavio proces protiv jednoga čovjeka, koji je kroz šest godina vukao za nos i varao milijune ljudi, onda se može i mora ustaviti procese protiv građanskih lica, koja su tužena radi uvreda veličanstva, jer je time u velikoj većini slučajeva kriva demagoška i nemoralna agitacija radićevaca. Moraju se popraviti krivice nanesene velikom broju profesora, koje je stranački bijes denuncirao i oblagao, te su ti ljudi sa bivšim istarskim nar. zastupnikom Ribarićem na čelu bili premješteni na njihovu štetu. Moraju se popraviti teški prestupci, učinjeni protiv naše studentske omladine, protiv naših činovnika, od dra Polido zadnjeg lugara.

Inače će biti utvrđeno, da se u našem javnom životu sve mjeri samo stranačkom mjerom i da nema osjećaja pravde za sve ljude podjednako.

Katolici! Mislite na potrebu katoličkog dnevnika!

IVO HORVAT: ZVUCI OSAME.

Po prvi put sam ga vidio u Zagrebu jeseni 1923. g. To je bilo tek letimično. Kasnije, u proljeće 1924., došao je on: Ivo Horvat, phil. u četvrtom semestru, u Ljubljani. Tih, skroman, malašni pjesnik prošao je „kraljevskim korakom pod prosjačkim baldakinom“ našim ljubljanskim studentskim cercleom, u kojemu su bila zastupana sva moguća mišljenja, gdje je J. M. Ujević „grozomorno“ izviki-vao ortodoksne ljevičarske hvale, te u kojemu su se konstantno čupale literarne perjanice „nadobudnih“ literarnih kokošara. Ivo Horvat nije nikad bučio. Bio je vrlo miran, ali ne zokopčan. Rado je razgovarao, ali nikada nije vadio iz literarnih džepova svoje stihove. Tek je u njemu rasla misao i odluka oko izdanja vlastite zbirke stihova. Razgovarali smo o literarnim komedijama u Zagrebu, gdje su onda kao gljive iza kiše nicali literarni stovi, čiji su urednici obilježali poslovne prostorije banaka, komanditnih društava i velikih trgovina da u „in-

teresu lijepe hrvatske knjige“ skupe masno plaćene oglase. Ivo Horvat je onda odlučio da izda svoju zbirku pjesama, i knjižica *Zvuci osame* sa tridesetak pjesama te naslovnom stranom, koju je izradio Maksimilijan Vanka, došla je na književni trg.

Ivo Horvat je pjesnik jednoga života, koji kao velika bijela kuverta nosi crvene pečate smirenja, tišine, noći i jeseni, tihoga života, ali i svega onoga što je prošlo ili dolazi kasno, kao čežnja, sjećanje, uspomena ili — finale! Njegove pjesme nose vječni pečat:

Jednoga dana . . .
zaboravljenog dana.

Pjesme dolaze kao refleksi onoga, što je prošlo, što je bilo krunjeno prigušenom, zadržanom boli. To je *Život*. I stoga krivo imaju oni, koji su u Horvatovoj poeziji nalazili samo dječje, bolećivo dječje verzice. Ti dječji verzici su samo logički konac, finale jednog života — vrta, u kojemu je „prošlo mnogo već godišnjih doba. — U njem je lišće venulo, cvijeće je nanovo cvalo“. Horvatova poezija jest jedno jako pročišćenje života —

doživljaj; propadanje onoga, čemu se čovjek nadao; tiho, tiho umiranje i vraćanje života i duše. Bol. Bol, koja nosi smirenje, molitvu, radost. Bol sklapa ruke čovjeku, daje duši religiju, svjetlu i mirnu. To je uočio i pjesnik Horvat:

Staze su moje prekrte travom
i ponjavom glatkom otpala granja
staze su moje puste i tihe
— al pune su ptica, djece i sanja.

Kad zadržće pjesma dalekih šuma,
kad prenu se polja i stabla se skuše,
ja raspinjem svoje ruke i nerve,
što puni su srca, što puni su duše.

Oh, ima ljepote u toj samoći,
ko i u cvijetku što za drugog vene,
i u tom životu na kog polako,
polako, polako padaju sjene.

(Polako).

Tu je čitav život, od iluzije do pada sanja, od boli do religije dobre i svijetle, do povratka k starim iluzijama, ali sada mnogo jasnijima i ne više zagaljenima.
Horvatu su neki očitali maniru Domjanićevu. Bit će da se manira aristokratskoga Domjanića nešto odra-

zila i u pjesmama Iva Horvata. Ali tu dolazi u obzir samo *Sutonska glazba*, *Noturno* i još dvije-tri pjesme. Ali je Horvat svoj — muzikalan, vedar i nedosadan. Artist. Zato će njegove stihove čitati i dobri i zli ljudi, i ne će naći uvrede. Jer on je dobar i mio. Pravo beba materina.

Je li ova zbirka sve, što je u njoj njen auktor mogao dati? Držim da jeste. Pjesnik Ivo Horvat je dao u njoj sebe. Možda samo ekscerpt svoga života, jer život traje mnogo više, nego što ga je Ivo Horvat sa svojih dvadesetak godina proživio. Ali je pjesnik dao sve što je imalo vrijednosti u životu, sve njanske vrjene i svjetla, sve dane jednoga dobroga čovjeka, ali opet čovjeka. Zato je ova knjiga, ma da nije alarmirala na svojim stranicama rječnik tvrdih i okrutnih riječi, iskrena. Jer iskrenost je stvar temperamenta i odgoja, a da bi ona morala biti monopolom manire baraba, to je svakako krivo, a to dokazuje mirno i knjiga stihova Iva Horvata, koja će biti i u budućnosti najoriginalnijom i najboljom njegovom knjigom.

Božo Dulibić.

Iz domaće i vanjske politike.

p DR NINČIĆ TUMAČI NETTUN-SKE KONVENCIJE. Na pitanja postavljena na ministra vanjskih posala, u kojima se tražilo objašnjenje o nettunskom sporazumu između Italije i Jugoslavije dr Ninčić je dao pismeni odgovor, u kom je izjavio da će konvencije biti predložene Narodnoj Skupštini, čim budu štampane, na ratifikaciju. Narodna Skupština imati će onda priliku, da se sama uvjeri koliko su opravdane vijesti talijanskih novina o velikim talijanskim uspjesima, da sama ocijeni, da li su interesi našeg svijeta na Primorju, kao i državni interesi zaštićeni, Moram se ogradiiti protiv tvrdjenja — veli dr Ninčić — da su talijanski interesi u mnogo slučajeva pretpostavljeni našim državnim i nacionalnim interesima. Objektivnim proučavanjem zaključenih konvencija i sporazuma pokazati će se, da je vladama i njenim delegacijama uspjelo ne samo da riješe mnoga sporna pitanja, nego i da zadovolje željama i žalbama materijalne prirode naših građana još iz vremena talijanske okupacije. Za sada mogu konstatovati da ni u jednoj od zaključenih konvencija nema ni spomena o talijanskim školama u Dalmaciji, jer je ovo pitanje već riješeno Rapalskim Ugovorom i Santamargaretskim konvencijama. Naprotiv je nep-tunskim sporazumom regulirano naše pravo na naše škole na Rijeci. Što se tiče provođenja agrarne reforme u Dalmaciji stvar je u ovome: Svetomargaretskim konvencijama ugovoreno je da će obje vlade u pogledu eksproprijacije (podzakupijevajući tu i agrarnu reformu) sa državljanima druge ugovarajuće strane postupati kao i sa svojima i da će u svakom slučaju platiti primjerenu cijenu. Kako se vidi, tu se radi o recipročnoj obavezi, od koje će i naši u Sloveniji i Primorju imati velike koristi. Neptunskim sporazumom odlučeno je, da će se provadanje eventualnog otkupa takozvanih težačkih imanja u Dalmaciji odgoditi, dok se kod nas ne donese dotični zakon. Nadalje se dr Ninčić osvrće na vijest nekih talijanskih novina, koja je izazvala veliku kritiku kod nas u Primorju, da su željezničke tarife za Rijeku izjednačene sa onima za Sušak. U istinu stoji stvar obratno. Za prevoz preko naših pruga na Rijeku mi smo pristali na uvadanje direktne tarife, ali se nismo vezali u pogledu tarife za Sušak pristanište, to znači da imamo slobodne ruke u određivanju tarifa.

p SKUPŠTINA JE ODGOĐENA. Nakon izglasano zakona o štampi, predsjednik Nar. Skupštine Marko Trifković je najavio da će novu sjednicu sazvati pismenim putem. Međutim to tako skoro ne će biti. Na jesen će se Skupština opet sastati da zaključi ovo zasjedanje te izabere sebi novo časnstvo.

p PRIHVAT ZAKONA O ŠTAMPI. Nakon debate u zakonodavnom odboru, koja je trajala par dana, zakonski nacrt o štampi je donesen pred plenum Nar. Skupštine. Opozicija se spremala da opstruira u Skupštini te da tako spriječi donošenje takvog zakonskog nacrta, po kojem će glasilima javnog mišljenja biti onemogućena kritika režima i rada ministara te Nar. Skupštine. Osobito je opozicija te njezini govornici Smodej i dr Žanić napala čl. 74. zakonskog nacrta, u kojemu stoji, da izvještavanje o raspravama i zaključcima Nar. Skupštine povlači ispravke lica, kojina se to izvještavanje ne sviđa ili koja su

time tangirana. Opozicija je eksodusom sa sjednice zakonodavnog odbora učinila, da je vladina većina ovaj član prestilizovala, ali je u bitnosti ostalo isto. Radi reakcionarnosti zakona, opozicija je u utokom kod glasanja o zakonskom nacrtu nakon danih izvjava izašla iz Skupštine. Za zakon su glasovali radićevci i radikali njih 160 na broju, a protiv je glasovao Stjepo Kobasica, novinar i nar. zastupnik.

p MANIFESTACIJA SLOGE RADIKALA I RADIĆEVACA. U utokom kasno inicijativom narodnih poslanika radićevaca i radikala održana je jedna zajednička večera, kojoj su prisustvovali skoro svi ministri i preko stotinu radikalskih i radićevskih poslanika. Večera je bila priredena poslije svršetka rada Narodne Skupštine i pred razlaz narodnih poslanika. Na večeri, koja se protegla do kasno u noć, izrečeno je nekoliko zdravica, u kojima se od strane radićevaca glorifikovao Nikola Pašić, a od strane radikala Stjepan Radić. Od održanih zdravica najzanimljivija je ona od predsjednika radikalskog kluba Ljube Živkovića, koji je podigao čašu i nazdravio Hrvatima kao drugom plemenu ujedinjenog naroda, koji je jedan, samo ga je historija razdvojila. Poslije njega nazdravio je radikalima predsjednik HSK Karlo Kovačević. On je u svojoj zdravici u prvom redu pozdravio Njegovo Veličanstvo Kralja i predložio da se Kralju pošalje na Bled brzojavni pozdrav. Poslije njega redali su se govornici, među njima Pucelj, dr Grgin, a poslije svih govorio je zastupnik predsjednika vlade Marko Đuričić. Među ostalim u svom govoru Đuričić je rekao, kako se u novinama može da čita, kako protivnici sporazuma pišu, da se među radikalima i radićevcima vodi spor oko mjesta velikih župana i da se na tom mjestu koalicija već počela da svada. On uvjerava prisutne da u vladi glade ovoga pitanja vlada potpuna saglasnost. Poslije njega govorio je još Pavle Radić, koji je nazdravio suverenom narodu Srba, Hrvata i Slovenaca. Poslije svih ovih zdravica nastala je igranka, koja je trajala dugo u noć.

p FRANCUSKA OBJEDUJE ENGLJESKU RADI MAROKA. Ljevičarski listovi počeli su ostrim tonom prigovarati Engleskoj, što ona ne provada blokadu Tangera, pak Abd-el-Krim može otale nesmetano dobiti oružje, premda mu to blokada francusko-španjolska ne dopušta. Kad bi Engleska htjela, vele oni, onda bi dovoz municije iz neutralne luke u Tangeru za Abd-el-Krima bio zatvoren. A nogo bi se dozvolom Engleske bez daljnega napasti Abd-el-Krima iz leđa. Čini se, da je Londonu pravo da se Francuska što više u Maroku, zabavi. Izgleda skoro, piše *Humanité*, kao da bi Englezi u marokanskom ratu gledali vrlo čudnovato sredstvo za uzdržanje evropskoga mira. Osim toga ima Engleska veliki interes u Gibraltaru. Španjolaca se u Londonu ne boje, ali Engleskoj bi moglo biti neugodno, kad bi se Francuzi u sjevernoj Africi i tako blizu Gibraltara ugnijezdili.

p KOMUNISTIČKA PROPAGANDA U FRANCUSKOJ. Komunistički poslanik Cachin preslušan je od suca istražitelja zbog krivice počinjene putem štampe. Budući su u dokumentima, koji su zaplijenjeni u centralnom uredu komunističkog glavnog odbora,

navedena imena svih članova toga odbora, među kojima se nalazi i Cachin, to je on pri preslušanju izjavio, da kao član spomenutog odbora preuzima svu odgovornost za članak, koji je objelodanjen u listu *Humanité*, a u kome se poziva francuske vojnike, da se bratime sa Rifancima.

p FAŠIZAM PREDSTAVLJA REAKCIJU — KAŽE NITTI. Bivši predsjednik talijanske vlade Nitti održao je u Londonu jednu konferenciju, u kojoj se posebno osvrnuo na obnovu demokracije i liberalizma u Italiji. O današnjoj talijanskoj vladi Nitti se izrazuje najpogrdnijim riječima, upoređujući je sa sovjetskom. Po njego-

vom sudu fašizam nije bio vođen revolucionarnom težnjom, nego ga je izgurala reakcija i ubila posljednje ostatke liberalnog režima, koji je u Italiji bio na snazi već nekoliko decenija.

p POLOŽAJ U MAROKU. Prema vijestima iz Feza u posljednje vrijeme vlada na fronti zatišje. Abd-el-Krim utvrđuje svoje pozicije uzduž čitavoga dijela francuske fronte. Pojačanja, koja Francuzima stižu u Casablancu, najvećim dijelom već su upućena na frontu. O ofenzivi, koju Francuzi i Španjolci namjeravaju zajednički poduzeti protiv Rifanaca, ne može se govoriti prije konca kolovoza.

Iz Šibenika i okolice.

JUČERAŠNJI DOLASCI HRVATSKIH ORLOVA. Jučer poslije podne nešto iza četiri sata došla je u naš grad druga oveća skupina zagrebačkih i drugih Orlova sa zastavama. Brojno šibensko muško i žensko članstvo predvođeno Šibenskom glazbom privedilo je braći svečan doček. Velika povorka uputila se uz svirku glazbe do Badžane, gdje je predsjednik šibenskog HK Orla Vl. Kulić nazvao gostima dobrodošlicu. U isto vrijeme vratili su se iz Krapnja učesnici tamošnjeg tečaja. Naveče oko osam sati došla je velika skupina Orlova iz Preka, više od stotine. Brojno muško i žensko članstvo dočekalo je prvu braću iz Primorja te se uz pjevanje uputilo prema Badžani, gdje su se redali prvi pozdravi. Najveći doček je bio onaj sinjskih i splitskih Orlova, kojima se priključio velik broj Orlova iz drugih mjesta. Na šibenskom kolodvoru su stajale postrojene dugačke čete Orlova i Orlica sa Šibenskom Glazbom. Iza 11 sati ušao je u stanicu voz, koji je doveo par stotina Orlova i Orlica te sinjsku orlovsku glazbu. Novi gosti su bili radosno i bratski dočekani. Velika povorka od više stotina Orlova, predvođena dvjema glazbama prošla je preko obale te preko grada i stigla pred Badžanu, u kojoj je predsjednik šibenskog Orla nazvao dobrodošlicu, na kojoj se zahvalio predsjednik splitskog Orla F. Ž. Donadini.

§ DAČKI KOMERS. Učesnicima šibenskog i krapanjskog orlovskog tečaja priredilo je mjesno HKPD Zora jučer popodne u velikoj Areni Hotela *Kosovo* velik komers. Par stotina učesnika je u velikoj oduševljeno pozdravilo šibenskog biskupa dra J. Mileta, dra Protulipca i ostale svoje vode i prijatelje. Goste su pozdravili prof. T. Tomašić i dr Vj. Vučić,

a onda su se redali govori dra Protulipca, Vl. Kulića, delegata čehoslovačkog Orla, koji je izrazio svoju radost, što je orlovska misa oprodila i u Dalmaciju, gdje Bedeković i drugih. Komers je u najboljem raspoloženju protekao do večeri.

§ PROGRAM ORLOVSKOG SLAVLJA. Večeras u 7 sati podoknica kumi i posvetitelju nove zastave šibenskog „Orla“, a u 8 sati svečana akademija sa vrlo lijepim i biranim programom u Gradskom Kazalištu. U nedjelju rano u jutro budnica, u 7 sati svrstavanje povorke, a u 8 sati kreće povorka sa sletišta na Poljanu, a odlate pred varošku župsku crkvu, gdje će na otvorenom biti pontifikalna sv. Misa, koju će odslužiti presv. biskup šibenski dr Jerko Mileta. Iza sv. Mise bit će posveta novog barjaka šibenskog Orla, pak javno svečano zborovanje. Iza zborovanja slijedi velika manifestaciona povorka gradom. Popodne u 4 sata počinje javni nastup Orlova i Orlica, a uvečer bit će koncert sinjske Orlovske Glazbe, bakljada i rastanak sa gostima.

§ VJENČANJE. U ponedjeljak vjenčali su se u Murteru milovidna gđica Marija Berak, sestra župnika don Iva Beraka, sa g. Izidorom Pleslićem, medicinerom. Mladencima naša srdačna čestitanja!

§ PROGRAM promenadnog koncerta Orlovске glazbe iz Sinja, prigodom pokrajinskog Orlov. sleta u Šibeniku, dne 9. VIII. 1925. u 8 sati u večer: 1. Ocvirk: Dalmatinac, koračnica; 2. Vlach: Kraljica vila, Ouvertura; 3. Bernhard: Hrvatska krasotica, valčik; 4. Šolc: Operni smes; 5. Zajc: Lastavicam, pjesma; 6. Gounod: Potpourri iz opere „Faust“; 7. Schranil: Radovin, valčik; 8. Dr Ipavec: Domovini, pjesma; 9. Verdi: Verdiana, potpourri; 10. Šolc: Pobjednici, koračnica.

FRANE KARADJOLE - ŠIBENIK OVLAŠTENI POSREDNIK

ZA KUPNJU I PRODAJU DALMATINSKIH
PROIZVODA

Tek. rač. kod: ZNDR. GOSP. BANKE - Šibenik. ———— Brz. FRANE KARADJOLE - Šibenik.

NABAVLJA DIREKTNO OD PRODUCENATA
STOLNA I DESERTNA VINA, SMOKVE
SUHE, ULJE, VIŠNJE BAJAME,
BUHAČ, VUNA I T. D.

Podrum vlastitih vina
MILAN I. SKOČIĆ
 ŠIBENIK (Dalmacija).

▲▲ STARO DEZERTNO VINO „MARAŠTINA“ ▲▲
 STARO STOLNO VINO „TRTAR“
 CHAMPAGNE - NATIONALE
 ▼▼ STOLNO VINO „ŽUTINA“ ▼▼

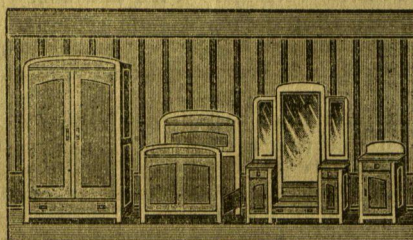
ŽIGON I DRUG

— ŠIBENIK —
 PRODAJA SVAKOVRSNE KOŽE
 I CIPELA TE SVIH POSTOLAR-
 SKIH POTREBŠTINA.

Prodaja pokućstva i tapetarska radnja
STJEPAN V. KARKOVIĆ

ŠIBENIK

Ul. sv. Frane 150.

Ima na prodaju **SPAVACIH SOBA** iz raznog suhog drva solidno izrađenih — Pojedinih komada ormara, kreveta, koma, šofala, šušia, štramaca, otomana i t. d., željeznog pokućstva, dječjih kolica, slika, ogledala, stolica, etažera, drvenih i mjedjenih karnisa, te američanskih „Flos“ platnenih roleta za prozore, žaluzija od švedskih dasčica sa gurtom ili lančićima.

Prima sve tapetarske preradnje u posebnoj radionici uz najnižu cijenu.

Naručbe se izvršuju brzo i tačno.

Pomozite kupalište „Jadriju“!

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
 GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
 TELEFON BR. 16. - NOĆNI 67.

CENTRALA LJUBLJANA.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.
 Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, taćno i brzo.

Upozoruje sve interesente na svoja tvornićka poduzeća:

„Šešir“ d. d., Škofja Loka, tvornica šešira.

„Stora“ d. d., Št. Vid kod Ljubljane, tvornica zavjesa.

Zavod za impregniranje drva d. d., Ljubljana.

„Kristal“ d. d., Maribor, tvornica ogledala i brušenoga stakla.

„Svetla“ d. d., Ljubljana, tvornica žarulja i elektr. materijala.

„Atlas“ d. d., Novi Sad, tvornica pokućstva.

Prigoda: Svi oni, koji žele do-
baviti izvršnog sira i
vune s otoka Paga uz najumjerenije
cijene, neka se obrate „Stočarskoj
Zadruzi“ — Pag.

Više đaka ili učenica uzela
bi na stan i hra-
nu uz umjerene cijene bolja obitelj,
koja bi očinski skrblila za njihov dobar
uzgoj i marljivi nauk. Obratiti se U-
pravi lista.

POMOZITE „ŠUBIĆEVAC“!

Posjetite 9. BEČKI MEĐUNARODNI VELESAJAM

(JESENJI VELESAJAM)

6.—12. septembra 1925.

(Tehnički velesajam jedan dan duže)

7000 izlagača iz 16 država nudjaju svoje najintere-
santnije novitete uz cijene bez konkurencije!

125.000 posjetioca iz svih evropskih i prekomorskih
država!

Najveći izbor bečkih specijaliteta.

Znatno sniženje voznih cijena na jugoslavenskim i
austrijskim željeznicama kao i na Dunavu.

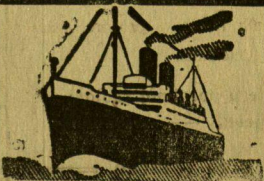
Prelaz preko granice uz naplatu takse za putni vizum
od S. 1,50 (Dolara 0.25)

Obavještenja, katalog i marke za putnički vizum dobiju se kod

WIENER MESSE A. G., WIEN VII.,

i kod počasnih zastupstva u

SPLITU: AUSTRIJSKI KONZULAT Dr. JOSEF BEROŠ
„PUTNIK“ PUTNIČKI PROMETNI URED.

Otprema putnika iz domaće luke SPLIT „COSULICH LINIJA“

Javlja ovim svim putnicima, koji su
spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU
(Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires) da je polazak njihovih velikih
prekookeanskih parobroda

„Belvedere“ na 15. augusta 1925. iz SPLIT-
SKE LUKE (Dalmacija.)

Parobrodi su moderno uređeni imaju dva vijka i vozu na naftu. Putnici su smje-
šteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalublju. Svaki
razred posjeduje moderno uređeni jedači salon, salon za gospođe, kao i pušači
salon. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika I. i II. razr.

Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrcati u domaćoj luci, nije
potrebno navadati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući po
nekoliko dana preko stranih država. dok ne stignu u luku ukrcanja, a osim toga mo-
gu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom.

Glede osiguranja mjesta te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb Cesta „B“ br. 3.
ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom
Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciji u:

Sibeniku, Josip Jadrionja, obala

Sušaku, Karolinska cesta 161 J. Gj. Ivošević, Splitu filijala Cosulich Line, Gružu
IVO LOVRICEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

Posjetite Vinsku Izložbu!

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

IZVOZ DALMATINSKIH PROIZVODA
(buhača, buhačeva praška, vina, ulja, badema)

Brzajavni našlov: „ŠAREST“ - ŠIBENIK. Telefon Br. 9.

CIPELE

od crne ili smeđe teleće
kože, domaće izradba
Din 160.— od finog cr-
nog boksa Din 200.—
razašilja veletgovina R.
Siermecki, Celje br. 17.
Slovenija.

Ilustrirani cjenik sa
preko 1000 slika šalje
se svakome badava. U-
zorko štofova, kamgama
i razne manufakturne ro-
be dobijete 8 dana na
ogled. Ako roba ne od-
govara i nije odsječena, može se pro-
mijeniti, ili pak vratiti novac. Narudž-
be preko Din. 500.— šalju se od po-
štarine slobodno. Zastupnici se primaju.
Trgovci engros cijene.

18-40

VELIKA ZARADA

kod prodaje dobro idućega arti-
kla nudi se. Ponude pod „ZARADA“
na oglasni zavod „Apollo“ Lju-
bjana, Stari trg br. 19/II.

POZOR!!!

POZOR!!!

NOVOST ZA ŠIBENIK!!!

Slobodan sam izvjestiti cijenjene Gospođe i Modist-
kinje, da ću od mjeseca augusta o. g. biti opskrbljen
bogatim asortimanom najmodernijih svjetskih

MODNIH ŽURNALA

od glasovite kuće Chich Parisien WIEN.

NB. Za iste primat ću i godišnju pretplatu.

PAPIRNICA GRGO RADIĆ — ŠIBENIK.

Prva i jedina dalmatinska lijevaonica zvona

Utemeljena god. 1875.

JAKOV ČUKROV - SPLIT

Odlikovana na izložbi u Zagrebu 1891.

Preporučuje se vlač. p. n. svećenstvu i uglednim
crkvenim općinama na izgradnju novih zvona koje mu
drago težine u muzikalnom slogu od 3 do 8 zvona.

Preuzimlje prelijevanje starih zvona uz najniže
danas moguće cijene.

Brzajavi: ČUKROV — SPLIT.